השומר הדתי

יו"ל ע"י הסתדרות „השומר הדתי" בקראקא.

העורך האחראי: צבי שטייף.

גליון א׳ | ב"ה. קראקא, ניסן תרצ"ב. | שנה א׳

התכן:

דפוס „רינסנס" א. זילבינר, קראקא רחוב זילונה 23, טלפון 119-05

טל הפרק.

תרכ"ב — תרפ"ב — תרצ"ב.

שבעים שנה הולפות ועיבורות מעת התעוררותה למעשים של הציוניות הדתית שלשים שנה, מעת התיסדות תנועת „המזרחי". שבעים שנה הנה תקופה שלמה וגדולה אשר נעשו בה מעשים רבי ערך בשביל הציוניות וארץ ישראל.

כדאי לציין, שהמעוררים והמעוררים הראשונים לציוניות היו היהודים הדתיים. בשעה שמצד אחד היתה צפויה סכנת ההתבוללות לרבים מעם ישראל, ומצד השני השקיע העם את כל עבודתו בדי אמות של הגולה ולא זכר שלגלות בא לגור ולא להשתקע, בשעה זו יצאו היהודים הדתיים. ובראשם ר' צבי קלישר ור' אליהו גוטמכר בשאיפה לשוב לציון. ליהודי הדתי היתה א"י תמיד רק רחוקה ממנו ברחוק מקום, אבל קרובה מאד אל לבו. בכל ימי גלותו לא הדל מלזכור ע"ד ציון, ובכל תפלה ותפלה שהוא מתחנן לפני ד' רואים אנו את שאיפתו לציון. לבו של היהודי הדתי היה מלא געגועים ואהבה לא"י. אשר מים רבים לא יוכלו לכבותה ונהרות לא ישטפוה אלה נצוצות האהבה הבוערים בלבו כאש תמידית, היה לפני שבעים שנה לשלהבת גדולה ובבירה. ואז היהודי הדתי לא הסתפק רק בזכרונותיו לציון כי אם עבר ממחשבה למעשה ושאף להגשים את חלומו היפה שחלם בכל ימי גלותו. השאיפה הזאת לא באה מתוך סבה מטריליסטית אשר רק המצב הרע, אשר בו היו היהודים נמצאים השפיע עליהם לשום את פניהם מזרחה, כי אם מתוך סבה אידיאליסטים מתוך שאיפה הנובעת מעומק הלב לשוב ולבנות את הורבות א"י וליצר בפעל במעשה חיים חדשים. אותם היהודים הדתיים היו הראשונים, אשר עוררו את רוחו של העם ישראל כולו והראו לו, איזה היא הדרך, המוליכה להנשמת מטרתו של עם ישראל. והעם הפשוט נכנס לתוך עובי המעשים, שאותם היהודים הדתיים פעלו בשביל א"י והתהילו להקות את מעשיהם ולכן לא להנם נקרא ר' צבי קלישר בשם „ראשון לציון", כי היה הראשון בימים אלה אשר יצר מעשים ממשיים בשביל א"י, ורק הודות לו והבריו יכולים אנו להיות שמחים בהביטנו על המעשים שנעשו בזמן כה קרוב בא"י כי הם הניחו את היסוד לבנין א"י. והנה לאותה הציוניות יש גם כן דרישות, תכנית שלמה על אופן הבנין של א"י. וכדי להגשים תכנית זו מוכרחים להתארגן בהסתדרות הזקה ולצאת בדרישותיה בחוץ. ר' יצחק יעקב ריינס, אותו הקברניט הגדול הבין שאם חפצים להחדיר את רעיון הציוניות הדתית בין כל שדרות העם מוכרחים מקודם ליצר הסתדרות הוא המיסד והמארגן את ההסתדרות „מזרחי". אשר תפקידה לבנות את א"י ברוח התורה והמסורה, לקחת חבל פעיל בבנין הארץ ובבנין העם ליסד בא"י את המרכז הרוחני. אשר מטרתו העקרית תהיה, שמציון תצא תורה, ודבר ד' מירושלים לכל העולם.

שלשים שנה כבר קימת תנועת המזרחי ופעולותיה על שדי הציונית הדתית הן רבות ורבות מאד. אלפים יהודים תומכים בבנין א"י בעזרת המזרחי. והוא נעשה היום לגורם הראשי, המושך יהודים לרבבות לעבודת הבנין. ובעת שמחה שכזו אנו

תקוה, שעבודת המזרחי תגדל פי אלף ותקיף את עם ישראל כולו.

מעשה נבלה בכפר חטים.

המעשים, שהרשו להם בעת האחרונה חברים של השומר הצעיר בא"י, נרמז שם את הפורענות, אשר ממנה סבלו חברי הפועל המזרחי בכל דרכם הקשה בא"י נתמלאה. גם עד היום היתה כבר די מלאה וגדושה, אולם ע"י המעשה האחרון פקעה הסבלנות ובמקום הסבל בדומיה פרצו כל הכעס והקצף העצורים בלב נגד אלה החפצים להרס את כל מפעל ידו, שנעשה בשנים האחרונות בא"י.

הנה במושבה כפר-חטים, שנהרבה ע"י היחס המוזר של הנהלת הסוכנות אליה נשארו עוד משפחות אחדות מהמתישבים. והנה באו אנשי קבוץ „השומר הצעיר" ממסכה, לרשת מספר צריפים מכפר-חטים ולהבנות מהורבנה והשעה היותר מסוגלה לכך נקבעה דוקא לליל שבת ולבקשת התושבים לבלי לחלל את השבת לעיניהם ולפרק את הצריפים לאחרי השבת, באה תשובת איום מצד אנשי הקבוץ ואת זדון לבם הוציאו לפועל. האם יכלים אנו לעבר בשתיקה על נבלה כזאת? האם נשב בחבוק ידים בשעה שמנהיגים אינקויזיציה חדשה על אדמת קדשינו. מעל עמודי עתוננו הננו פונים, אנחנו אחי השומר הדתי, אל הנהלת הסוכנות, שתשים קץ למעשי תעתועים כאלה. די לקרא רק בעתונים ע"ד המחאות החריפות נגד אלה המחללים את השבת בפרהסיא ומגדפים את היקר לנו, כדי לדעת איזה רשם עשה המעשה הזה על כל יהודי ויהודי, אשר לבו לב בשר ולא לב אבן, ואשר בוער עוד בו נצוץ מאש היהדות. ולבם המחרפים ומגדפים הננו אומרים: אל תחשבו שבמעשים כאלה תרדו לתוך חייו של הפועל המזרחי ותגרמו בזה להתשת הכחות כתנועת „תורה ועבודה", דוקא אותם המעשים מחזקים את שורותינו, מאחדים ומקשרים אותנו תחת הדגל „תורה ועבודה", כדי להלהם מלחמה קשה ועזה נגד אלה, אשר חפצים להפריע לנו בעבודתינו.

אנו היינו המתחילים בעבודת הבנין ואנו תקוה שנהיה ג"כ הגומרים.

חדש הסתדרתי.

החדש ההסתדרותי של תורה ועבודה, אשר הכרז ע"י הברית העולמית, להעביר מפעל קרן תורה ועבודה ותעמולה בעד ההסתדרות, ישמש לנו ותשובה נצלת למת-לוצצים בדת ובשומריה. ודע מה שתשיב לאפיקורס. רק רכוש חברים חדשים לתוך שורות הסתדרותנו. והעברה מופתית של המפעל קתו"ע, תהיה התשובה הכי נכונה על מעשים כאלה. על כל אחי השוה"ד לקחת חבל פעיל במפעל החדש ההסתדרתי.

עליה.

מאחורי הפרגוד נשמעים כבר קולות משמחים. הנה העננים השחורים, אשר כסו את שמינו השחורים שנים האחרונים בהולכים ומתפזרים לאט לאט מן האפק, מדברים ומשוחחים ע"ד איזה עליה גדולה הקרובה לבוא. ועלינו לעמור כיום על המשמר ולשמר על זכותנו שלא תקופה והלוצנו העומדים כבר נכונים מזמן רב לקראת נסיעה לארץ ישראל, יקבלו עתה סרטיפיקטים ויוכלו להנשים את שאיפתם הגדולה והכבירה בא"י הבנום.

אחרי ששמועות כה נעימות ע"ד הגירה גדולה לא"י ממשמשות ובאות, הפיץ השומר הדתי, להכי חמר מתאים ברוחו הוא בשביל עליה לא"י. ולכן ערך הוא

בהוהמ"פ בקרקוב כנוס של כל אחי השומר הדתי מכל הערים ועירות, שבמערב גליציה ושלזיה, כדי להחדיר לתוך לבכם את מסירות הנפש והקנאות בעד רעיוננו, כדי לעורכם לעבודה ממשית, אשר מגמתה היא חיים דתיים בארץ ישראל העובדת. ולכן אחים-ות, התכנסו והתאספו למאות אל הכנוס.

פ. ש.

אליעזר אונגר - טרנוב.

הערות לרעיוננו

פרק ב. *)

"תורה ועבודה"

"ע"י תורה ועבודה נבנה את ארצנו"

את הסיסמא הזאת הרתנו על דגל תנועתנו, היא משמשת נר לאורחות חיינו. הסיסמא הזאת נעשתה כה שגורה בפי חברינו עד ששוכחים הם את פרושה האמתי היא נעשתה אצלם בטוי טבעי. חס"ה להם ההתבוננות, והבנת המלים האלה נעשית רפויה, שטחית. נחוץ מאד להזכיר לחברי הרעיון בזה את הוראתן היסודית של שתי המלים האלה ודא עקא שאת הסיסמא הזאת כבר הרבו לישב בפרושים שונים ולא כל המפרשים והמבארים דורשים אותה לפי פשוטו של המקרא: יש דרואים בה הזון דורות באים "את "יום ההזון" מרחיקים. יש הדורשים את הרעיון של "תורה ועבודה" למקוטעין נוהג הוא לפי דבריהם רק בארץ ולא בגולה, ויש העושים את הרעיון הזה לרעיון מופשט השיך לאותם הרעיונות שרק צלצולם יפה לאזן השומעים והמשמיעים. אבל הם הרעיונות כשלעצמם נשארים אצלם ערטילאים אי מוגשמים בהייהם כהזה בלי המר רעיון בלי הגשמתו. ורק לעת - מצא בשעה שיש צרך היוני ברעיון יפה בכדי לשבר את אזן-הקהל, נזקקים לו. אבל בחיים היומיומיים האפורים צפון האוצר הזה בגנזי-הלב מוציאים הם אותו כדי לאורו בשעת מצב רוח מרוהם להנאה עצמית, ואז נוח לגוף ולנפש להשתעשע ברעיון יפה. אלא עושים את הרעיון לרעיון המת ולא לרעיון החיים ומהללים אותו ע"י כך.

למה לא נפרש את סיסמתנו לפי פרושה המלולי? דהינו על ידי מעשינו היומיומיים. האם עומרים אנו במציאות על גבה כזה שנוכל להור על אחד משני יסודות האלה הבאים כאחד תורה ועבודה? האפשר לעשות מתורה זו תורת הספר, ולא תורת החיים?

א) "תורה"

התורה כוללת בה את כל קניני הרוח ויצירות האומה מתורת משה עד המפרשים האחרונים. התורה בתור כזו משמשת לגורם הראשי בתברה היהודיתו את כל הזיונות החיים לכל הופעותיהם רואים אנו לאורה, היא קנה-המדה למעשינו היומיומיים שהם כולם מכונים לפי חקי התורה "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך בקומך" היא התורה הממלאה תכן חיינו ומגינה אותן. במלת תורה מבינים שיבה למקוריות למוסר היהדות ולצדק והיושר הנבואי, ותורה משמעותה: למוד התורה המביא לידי המעשה, ומוסרה המתבטא בעבודתך בגן ובשדה, בבית התרושת ובחנות, התורה לא להלק יצאה לשכבות או למעמדות העם, היא תורת היחיד והיא תורת הצבור.

*) הערת המערכת פרק א' נדפס בעתון השומר הדתי מחדש סיון תרצ"א

שני יסודות נגודיים מתאחדים על ידיה: היסוד הקבוצי והיסוד האישי האינדיבידואלי. באה היא מן היחיד ושבה אל הכלל, ובאה מן הכלל ושבה אל היחיד. אין התורה כאמור יודעת מעמדות. אתה המעביר הרכושנו. אורחותיך והתנהגותך את העובדי השביר, יהיו מתאימים לדרישות התורה ולפי הקיה, ומאידך גיסא, אתה הפועל ושכיר־יום התנהגותך ונאמנותך למעבידך תהיינה ג״כ מכוונות למצות התורה, את הצדק הישר ההברתי אין לדרש רק ממה אתה, אלא מכל החב״ה בלי שים הבדל ואיזה מעמד

ב). „עבודה"

העבודה היא גם גורם חשוב מאד בבנין הארץ והאומה כלה, ואם אומרים אנו להקים. את הארץ ולהחזיר עטרה לישנה אז על העבודה לתפס מקום בראש לשם הגשמת רעיון בנין הארץ והאומה עלינו ליצר את המעמד העובד בארץ ובגולה. תירתי משמע . . . נחוץ לעשות את העם להברה עובדת ופעילה, כדי ליצר לנו הוה חדיש מבסס ומבוצר על יסודות כלכליים מוצקים נהוצה פעולה ויצ רה קונסטרוקטיבית על כל רחב ההוית של העבודה. הרחקנו ע״י אחרים והתרחקנו בעצמנו מן הטבע ממילא מן העבודה אין אנו יודעים להבב את הטבע לכל הויותיה. העבודה נעשתה עלינו לדבר שבהכרה ולא שברצון, אם גם נמצאים אצלנו אנשי עבודה פועלים אז מצפים הם מתי יבוא היום וגם המה יוכלו להשתחרר מן העבודה, כי העבודה משמשת להם רק כאמצעי לדרכם בחיים. ולא למטרה מלהרו החיים, אין המחשבה הטובה, הכונה הרצויה המלווה את העבודה. באהת. חסר היחס התיובי לעבודה כי נשולי תאות עבודה אנחנו, ואת החטא הזה אין לזקף אך ורק על חשבון אחרים והתנאים שבהם אנו נמצאים. גם ידנו במדה מרובה אינה נקיה מעון זה. אנו בעצמנו נתקנו כל קשר אורגני וטבעי לעבודה וזה גורם שהתחלנו לעסק בענפי כלכלה אחרים המכשילים אותנו גם במובן הדתי נכשלנו ע״י זה במרמה באונאה, באסור רבית שכה שכיחים באותם ענפי הכלכלה שאנו עוסקים.

ביחוד סבלה ממחלה הגלותית הזאת היהדות החרדית, היא עזבה לגמרי את העבודה ומצאה את מהיתה: בסרסרות, בתגרנות הזעירה, ובמשרות „כלי קודש". הסר לה חוש העבודה ולכן בוחלת היא בעבודה הגופנית. הדעה רווחת שלא יאה לצורבא דרבנן שיעסק בעבודת השדה, ללכת אחרי הצאן והבקר. העבודה הנחשבת להרות היצירה זילותא דרבנן היא! ורעיונות כאלה השרישו בפסיכולוגיה של היהדות החרדית בדרכה בגולה, ולא רק דור אחד יעבר עד כדי השתחררות מזלזול העבודה נתוצה פה התפתחות אטית והדרגתית של רעיון העבודה אצל היהודים החרדים. ואת זה נוכל להגשים ביצרנו הוה הדש המבוסס אך ורק על עבודה עצמית. להתרחק בכלכלה שיצרנו לבשתנו בעולם המסחר והוא „הלופט־האנדעלי ונושאו „הלופט־מענש".

ותנועת „תורה ועבודה" היא שלקחה על עצמה את התפקיד החנוכי הזה, להביא שנוי־ערכין גמור בחברה היהודית ביחסה לעבודה, קוראת היא לשנוי רדיקלי בנפש היהודי, שנוי חמשטר הקיים ובסותו על יסודות הדשים יותר צודקים והתכוננות החברה האנושית על יסוד; שויון כלכלי. אמנם לידי שאיפותינו, ומאוינו הנכספים נוכל להגיע אך ורק בארץ מולדתנו, במקום, שעליו יוצרים אנו לנו הוה הדיש, אבל אין זה פוטר אותנו גם פה בגולה, הכשרת הלבבות ותקונת הדשים נהוצים בהחלט בחיים החברתיים הכלכליים בגולה, וגם פה שואפים אנו ליצר את החברה העובדת, ולהעביר פראָ־דוקטיביזאַציה. שלמה אצל המוני ישראל.

תנועתנו בנויה על יסוד השקפת עולם מוסרית, סוציאלית, הנובעת מתוך היהדות שאינה מעמדית, לכן אין אצלנו להגן אך ורק על מעמד העובדים בתור כזה עלינו להגן על כל המנוצלים והמדוכאים בכל מעמד שהם ובכל מקום שהם ולהתרחק מן הנצול וככל חבר מבלי הבדל מאיזה מעמד שהוא צריך לשאף להטבת מצבם של היגעים והעמלים מטעם השקפה מוסרית.

אמנם קשה והזוקה הדרך להגשמת הרעיון הוא אינה בכלל סוגה בשושנים אבל באמונתנו הרבה ובבטחוננו הגדול ביעודים הנבואיים באנושיות בכלל נעשה את דרכנו בלי הבט על אבני הנגף הנפגשות תמיד בה עד כדי ההגשמה המלאה והשלמה.

אלי' קיווץ - קראקא.

תפקידו של הנוער בעבר ובהוה.

תנועת הנוער המזרחי אינה מונה את קיומה לעשרות בשנים, ברם אם אין לו לנער המזרחי עבר של עשרות בשנים יש לו לעומת זה עבר רחוק וגדול של עמנו היא נשען על העבר הגדול של עמנו בן אלפי השנים, עליו גאותו והוא ממשיך את שלשלת זהבו דרך ההוה אל העתיד המקוה של גאולת ישראל השלמה בארץ משאת נפשו.

כי אם נתבונן רק במעט בספר תולדות עמנו וראינו את התפקיד הגדול שמלא הנער העברי בכל הדורות ובכל הזמנים. רצוני לנגע בזה במאורעות היותר השובים המעידים על כחו הרב של הנער בבנין העם והארץ.

בצאת ישראל ממצרים לא זכו יוצאי מצרים אלו להכנס ארצה עד שקם דור צעיר. הדור ברוח של הרות, רוח העשויה לבלי חת והוא הוא שהיה מבאי הארץ.

אחרי חרבן שילה תקף יאוש גדול את כל העם. הפלשתים התאמצו להכביד את אכפם על בני ישראל וישללו מהם כל אפשרות של מרד והתקוממות. „וחרש לא ימצא בכל א"ץ ישראל, כי אמרו פלשתים פן יעשו העברים הרב או הנית מעיד הכתוב על המצב של הימים ההם. אולם לא עברו שנים מרובות, רק כעשרים שנה וכבר רואים אנו את בני ישראל נאספים בעיר ההיסטורית מצפה וב"וה נבורה ועז הם נלחמים בפלשתים ומגרשים אותם מארצם. ויודעים אתם כיצד נעשה הפלא הזה? הריאה הגדול שהיה שקול כנגד משה ואהרן ידע היטב את סוד קיומו של עמנו ובימי חרבן ושואה אסף לו תחת דגלו, דגל התורה והעיר את מיטב צעירי עמו אלו הם „בני הנביאים" שכל מי שבא בסודם התהיל מתנבא גם הוא, והם הם שאצל מרוחם על כל העם, הפיחו בלבם רוח של תקוה ואמונה, עודדום והקום עד שיכלו הם לצאת לשדה הקרב ולשוב מעוטרים בזר הנצחון.

ומי היה זה שקנא קנאת ד' ועמו בקהתו נקם מהערל הטמא, שהרף מערכות אלקים היים, אם לא הנער האדמוני יפה העינים.

גם ארבעים אלף האיש שעלו מבבל עם זרובבל בראשם לא היו אל צעירים, שעזבו את בתי הוריהם, שהתענגו בם על רב טובה, בחרו בחיי צער ועני בלבד שישבו בארצם, בנוה ויכינו מקלט בשביל אלפי אחיהם שלא עלו ביהד אתם בידאם מפני התלאות וההרפתקאות המהכות להם עד שיבנו את הנשמות ויקימו את ההרובות.

וכאשר התקדרו שמי א"ץ ישראל בעבים בימי מלכות יון הרשעה והיה דומה

שעוד מעט ולא תהיה תקומה לשונאיהם של ישראל או הופיע הצעיר העברי על הבימה והציל את העם ותורתו מסכנה של הרס וכליון.

ובפרק המרד בימי פולמוס אדרינוס, היו הצעירים עשרות אלפי תלמידיו של ר' עקיבא הראשונים, שיצאו מזוינים „ספרא בידם האחת וסיפא בידם השניה" לקראת צבאות האויב והשיבו מלחמה שערה.

כן מוצאים אנו בכל דור ודור את הצעיר לוקח הכל חי ופועל בכל מפעל עממי. תמיד הוא הרוח החיה באופני כל תנועה חדשה. גם בעת שאור חדש התחיל להאיר ממזרח היו בני הנער הראשונים, שהפילו את עצמם בכל הם נעוריהם לתוך ים תנועת התחיה החדשה, עזבו את הוריהם וקרוביהם ועברו חלוצים לפני העם לבנות את ארצנו החרבה והשממה. ומה רבו תלאותיהם וסבלותיהם של החלוצים הראשונים האלה כמה מהם נפלו למשכב ומתו מות ישרים בעטין של מחלות שונות המתהלכות בארץ לרגל שוממותה הארוכה, כמה מהם נפלו חלל בידי פראי המדבר האכזריים. אולם הם רוחם לא נפלה עליהם ורידיהם לא רפו. בזעת אפם ובלשד עצמותם הפכו מדבר שממה לגן אלקים והכינו את הארץ לקראת קליטת המונים מיוצאי הגולה שהתחילו נוהרים לארץ אבותם.

אולם למרות כל רחשי הכבוד וההכרה שלבנו רוחש להלוצים הראשונים, אי אפשר לנו שלא להודות כי במעט רובם ככלם היו מאלמנטים חפשיים, ודעת היהדות החרדית, החפצה בארץ ישראל לא רק עברית אלא בארץ ישראל בנויה גם על יסודות הדת ואשיות המסורה, לא היתה נוחה מהתנהגותם של החלוצים האלה שהביאו אתם זמורת זר לכרם ישראל סבא. הנער הדתי היה בימים ההם עדיין שוקט על שמריו. בתי המדרש, קולה של תורה עדיין היה מנסר בחללם, ומפני „שאין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש" משום כך במעט שנפקד מקומו של הצעיר הדתי בין העולים הראשונים. והנה פרצה המלחמה העולמית וזעזעה את כל הסדרים הקימים וגם הנער הדתי השוקט הזדעזע. עיניו נפקחו לראות את כל הצער הגדול ששמו טרגדית הגלות. הוא הבין ומבשרו חזה זאת, כי כל עוד שעם ישראל בגולה גם תורתו בגולה היא כבהנית „עמו אנכי בצרה" ושניהם גם העם וגם תורתו יוכלו למצא את תקונם השלם והמלא רק בארץ ישראל, ארץ שמשם יצאה ותצא תורה לכל העולם כלו. ומאז מתחילה העליה של החלוץ הדתי. אולם מאותה שעה עצמה מתחילה גם שורת פגעים ארוכה של החלוץ והפועל הדתי. הפועל הדתי שנגלל מעל הנער הדתי את חרפת הבטלנות שהיו מונים אותו בה ואומרים כי הוא אינו מסוגל לכל עבודה פוריה ופרודוקטיבית, הפועל הדתי שהראה כי אפשר לבנות את הארץ להיות בעזה"ה אחת גם שומר תורה ומקיים מצוה, אותו הפועל דוקא לא מצא עד היום אותה ההבנה הדרושה מצדם של המוני העם החרדים ולא הושיטו לו את העזרה הראויה לו.

אולם אם עד היום לא הספיק הפועל המזרחי בארץ להפנות אליו את תשומת לבן של שדרות היהדות החרדית, יש לנו לזקף חלק גדול מהאשמה על חשבוננו השבון צניעותנו וענותנו בה בשעה שמפלגות אחרות עושות תעמולה רבה לרעיונן ודעותיהן, בהוקיען על גם כל מעשה שעשו או שלא עשו, כדי לתפס את ההמון בלבו, באותו שעה מפריזים אנו על המדה של „והצנע לכת" ונהבאים אל הכלים וקולנו בל ישמע, הנם שאין הלקנו בבנין העם והארץ נופל מחלקם של אחרים ואולי עוד

עולה עליו באר־כוחו. אפילו מה שנאמר ונכתב עד היום על דבר רעיוננו ותנועתנו תנועת תורה ועבודה, היה מכוון יותר כלפי פנים, לשם לבון ובירור האידיאולוגיה שלנו מאשר כלפי חוץ, וזוהי הסבה, לפי דעתי, שתנועתנו לא רכשה לה עד היום את לבו של ההמון החרדי ורעיוננו לא חדר אל תוך שורותיו במדה הדרושה.

עבודתנו צריכה להיות מכוונה כלפי פנים אולם עוד יותר כלפי חוץ. אם חפצים אנו לפעול על ההמון עלינו לדבר אליו בשפתו. עלינו להסביר לו, באר היטב, את התפקיד הגדול והנשגב שנטל עליו הנער הדתי הדוגל בסיסמה של תורה ועבודה ולפרסם את כל מה שכבר הספיק הפועל הדתי לעשות בארץ ואת כל הסבל הרב שהוא סובל ואת כל המכשולים הרבים שעליו להתגבר עליהם בכל צעד ושעל ובכל פנה אשר הוא פונה. עלינו להוכיח ולברר בכל עת מצא לאחינו החרדים — אף מזרחיים במשמע — כי בית אם יבנה בארץ ישראל ע״י הפשיים ולאחרונה יבוא המזרחי ויקבע בפתחו את המזוזה, אין בו בבית שכזה מן הדתיות אלא המזוזה גרידא. בית עברי נאמן צריך להבנות מהמסד ועד הטפחות בידים דתיות ויושבי בו צריכים להשרות שם אוירה דתית ויפה כחה של מושבה אחת של הפועל המזרחי בשביל חזוק הדת ובצורה בארצנו מעשרות שובים ומקואות במושבות בלתי דתיות.

הפועל המזרחי יודע שבית יהודי בא״י האבות צריך להיות נאמן גם לתורת האבות והוא מתאמץ לסדר את חייו על פי התורה הזאת בהפסיקו כל קשר עם דרכי החיים הגלותיים ובטאטאו את כל התלאה והזוהמא שנתערמו עליהם במשך דורות רבים. הוא מסדר את חייו בארץ על יסודות הצדק והאמת של תורתנו הקדושה ועל יסוד העבודה המקדשת והמזקקת את בעליה בהרחיקה אותו מחיי נצול ושעבוד. באהבה, כל מעשיו שהוא עושה מהבקר עד הערב מכוונים הם על פי רוח התורה „בכל דרכיך דעהו“. הוא אינו מסתפק בהשראת רוח התורה בשעות מיוחדות כמו בשעות התפלה ובמקומות מיוחדים כמו בכתלי בית המדרש בלבד, אלא גם מחוץ לשעות הקבועות האלה ומחוץ לכתלי בית המדרש, גם ברחוב בשדה ובגן ובכל עת ובכל שעה שהוא עובד את עבודתו צריך רוח התורה להיות הופף עליו כל היום, והעבודה העצמית שהוא עובד שאין בה מנצלים ומנוצלים ריחה של תורה כבר נודף הימנה. הפועל המזרחי אינו רוצה להתקדש רק ביום מנוחה וקדושה פעם בשבוע, אלא גם ששת ימי המעשה צריכים להיות ימי קדושה של עבודה ויצירה ברוחה של תורה ועבודה.

זהו תפקידו של הפועל הדתי בבנין הא״י ובתחית העם, ואת זה צריכים אנו לפרסם ולהודיע לאחינו החרדים די בכל אתר ואתר. עלינו לנהל תעמולת הסבר רחבה באספות פמביות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ביחוד צריכים אנו להקדיש תשומת לב מרובה לתלמידי החדרים והישיבות, העומדים עדיין מרחוק לרעיוננו ולהחדיר אל תוך שורותיהם את דעותינו ושאיפותינו, כי הם, תלמידי החדרים והישיבות יכולים לשמש אותו החמר האנושי המסגל לממש את השאיפות הנשגבות של רעיוננו, רעיון תורה ועבודה ולהגשימן בחיים.

בעוד ימים מועטים יתחיל בכל ארץ פולין חדש ההסתדרות. נגש נא בחדש הזה לעבודת תעמולה רחבה לשם החדרת רעיוננו לתוך כל שדרות היהדות בארצנו ולשם בצורה והזיקה של תנועתנו תנועת „תורה ועבודה“.

אחים, התכוננו לדרך.

רעיוננו הנשגב, אשר בו אנו דוגלים, המתבטא בשתי המלים „תורה ועבודה" הכה שרשים עמק עמק בלב הרבה צעירים מעמנו ומצא את תקונו בתנועה שהתחוללה עוד לפני שנות עשה. על התבצרות והתחזקות התנועה במשך הזמן הזה, הן מבפנים והן מבחוץ יבואו מעשיה ויוכיחו. רצוני בזה לברר, מה הוא התפקיד המוטל עלינו למלא בארץ ישראל ובגולה. תנועת „תורה ועבודה" שואפת לבנות חיים הדשים, אשר יסודם בעבודת האדמה בא"צנו א"י, ע"פ תורתנו השלמה.

רבים באים ושואלים אותנו שאלת רשע: מה העבודה הזאת לכם וכי את כל התורה כבר קימתם, עד שהנכם עוהים באיזה עבודה, אשר יוצאת מחוץ לגדר התורה ואנן מה נעני אבתרייהו? „תורה ועבודה" הן אצלנו שתים שהן אחת. במלה „תורה מבינים אנו תורה שלמה בלי שום ותורים על הרבה הלקים ממנה, אסור לבתר את התורה לחתיכות ולקטעים ולומר: חלק זה מן התורה הננו מחויבים לקים, והלק שני לא, התורה נתנה כספר התום, וכזה צריכים לקימה, כי רק תורת השם תמימה, היא משיבת נפש. לכן שואפים אנו ראשית כל לצאת במלחמה נגד היי רגילה, אשר הרגילו אותנו לקים את התורה להצאין (ואולי להצאין גם כן לא) ולהנהיג היים הרשים בתוך עם ישראל על פי התורה השלמה. אצלנו באורה של המלה „תורה, הוא: קיום המצוות שבין אדם למקום שבין אדם לחברו ושבין אדם לעמו. שבין אדם למקום — אלה הן המצוות המעשיות המקושרות עם עבודת השם, שבין אדם לחברו — המצוות התליות באהבה וחבה של אדם לארם, שלא להונית שלא לקחת נשך תרבית, שלא לענות יתום ואלמנה, לשפט בצדק וביושר ושלא לנצל את ההלש שבין אדם לעמו — אלה הן ההובות המוטלות על כל אדם ואדם בנוגע לעמו וארצו

אולם כאן בגולה הגענו לידי כך שעם אשר יסוד כל תורתו כולה הוא „ואהבת לרעך כמוך" הזניה לגמרי עקר זה והתרגל להיות חיי נצול. ועם אשר ביהר עם קבלת תורתו האמיר השם אותו לעם, אבדי לו בגולה כל הסגולות המיוהדות לעם עד ישהלק גדול ממנו ראה את עצמו לכהה דתית. ולכן שאיפתנו היהידה היא לקשר את שלישת הלקי התורה להטיבה אחת בלתי נפרדת ולקימה. אבל לדאבוננו הרב ישנם רבים, אשר יוצאים מנקודת השקפה לגמרי אהרת ורואים בתורה רק צווי לקיום המצוות המעשיות שבין אדם למקום. וגם בפי ההמון נתקבל כבר באור המלה „תורה" במובן זה. וכדי להוציא מלבם של אלה היינו מוכרחים להוסיף מלה — בשבילנו לגמרי מיותרת — „עבודה", במלה זו מבינים אנו את המצוות שבין אדם להברו לעמו. כי רק עבודה — ואין עבודה אלא בשדה — תאפשר לנו לחיות היים הברתיים, היים שאין בהם קורטוב סרוב ומרידה לגבי התורה. הן מן התורה מצווים אנו לעבוד עבודת מעדר ומחרשה על שדותינו אנו בא"י, כמו שכתוב: „ששת ימים תעבוד". עלינו לזכר שעם ישראל כשישב בארצו לא היה מסוגל למסחר, כי אם לעבודת האדמה, ואך אצלו אנו רואים הזיון נפלא כזה, שאינו מצוי אצל עמים אחרים, כי עובדי אדמה אצל עמים אהרים הם תמיד בורים רקים, ואינם מסוגלים לכל עבודה רוהנית. שונה הוא הדבר אצל עם ישראל, התורה אומרת „אתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדש" ובעונה אחת „ששת ימים תעבד", רק עם ישראל מסוגל לזווג שני אלה הדברים,

צבי שטיף.

אל השומר הדתי

אל פחד, אל מורא,
אל רעדה, אל חתת.
בימינך התורה
בשמאלך האת.

פניך אך חדוה
יביעו וגיל,
הלב מלא תקוה
בל ידע כל חיל.

בשתי אלה החרבית
ארצך תירש,
ואת ארץ האבות
תבנה מחדש.

הרימה המצח:
על שפתך השירה
עמך, עם נצח,
אל תחת, אל תירא.

הן דם המכבים
תוסס בך עדי,
דרוך נחשים ועקרבים
הרימה צעוד!

הנראים לבאורה למתנגדים זה לזה. עבודת האדמה יכלה לנטע בלבותינו את האהבה האנושית, את האחדות והרעות שצריכות לקשר אדם באדם. היושר הסוציאלי שלנו אינו נובע מתוך השקפה מטריליסטית כמו הסוציאליזם הכללי, כי אם מתוך השקפה אידיליסטית, ולא רק למעמד הפועלים כי אם לכל האנושית כולה.

אע״פ שקבלנו עלינו, תפקיד כה אחראי, הננו בכל זאת בטוחים שנצעד קדימה למרות כל המכשלים שאנו פוגשים בדרכנו. אולם עלינו להתכונן בעוד מועד לקראת התפקיד האחראי הזה ולכן דוקא עכשיו, בשעה ששערי א״י סגורים, ואין לנו האפשרות לעלות ולבנות את א״י, דוקא בשעה זו שהאפק שלנו מעורפל ויש מקום ליאוש מוכרחים אנו לצאת בכרוז „התכוננו לדרך״. עכשו היא העת הכי מתאימה להכנה לא״י. נזכר נא שהגולה הוא רק פרוזדור לטרקלין, ובפרוזדור הזה צריכים אנו להטהר מכל הסגים ולהכנס מזוקקים שבעתים לא״י. החיים האלה, אשר אנו חפצים להנהיג בא״י הם תהלתם קשה מאד, וצריכים לכן התרגלות ולמוד. תפקידנו בזמן הנוכחי כאן בגולה הוא להכנים את הרעיון שלנו אל החיים. ראשית כל לקים את אותן המצוות המעשיות, אשר אינן תלויות בארץ ובכלל להתלבש בקנאות דתית בקנאותו של אליהו הנביא, ולצאת מזוין בידיעות התורה נגד מחרפי ומניפי הדת. ושנית לשום לב לההיים ההברותיים הצריכים לשרר בינינו, ולהשתדל שמושג הצדק והיושר הסוציאלי הנובע מן התורה יעמד על מדרגה גבוהה בהיינו היומיומיים.

זה הוא הדרך, בו נלך, וזו היא המטרה, אשר אליה אנו שואפים. ארץ ישראל משמשת לנו כמקום להגשמת רעיוננו „תורה ועבודה״ והגולה צריכה לשמש לנו כמקום להתכוננית להגשמת מגמתנו היחידה. לכן אחים התכוננו לדרך!

שלום טרלר.

„תורה ועבודה" בגלות.

הרבה דנים בזמן האחרון על הרעיון „תורה ועבודה" וכולם מראים על א"י רק כמקום היותר מוכשר להגשמת הרעיון בשלמותו. רעיון תורה ועבודה דורש שנוי ערכין גמור, יצירת חברה חדשה על יסודות עתיקים שלנו — יסודות התורה, תחית היהדות השלמה בלי כל תערובת של השקפות זרות, ולכן מובן מאליו שכל זה יושג רק בארץ ישראל. תנועת תורה ועבודה שואפת לשנוי גמור של המצב האקונומי לתחיה שלמה של היהדות, האוצרת בקרבה את האידיאלים הכי גדולים נעלים שהיו במדה ידיעה לקנינה של כל האנשיות. האידיאלים האלה יכולים להתגשם רק על ידי העם העברי היושב בארצו הוא והמתפתח התפתחות טבעית ונורמלית רק מי שעזוב את הגלות ומתישב בארץ כדי לבנות מקלט לעם ישראל ומבצר ליהדות הטהורה בט"ה שהוא מתקרב להגשמת הרעיון, על כן אין ספק שהשאיפה הראשית של חברי תנועת „תורה ועבודה" היא לעלות ארצה, על זה אין אני בא לערער במאמרי. רצוני בזה לנגע ב„היצות התגשמות הלקית של רעיון תורה ועבודה גם בגלות. תנועתנו מונהי בגלות אלפי חברים הרוגלים בדגל תורה ועבודה, וכי רבים מהם שאין להם אפשרות משום סבות שונות לעלות ארצה פטורים ממצות „תורה ועבודה"? אין כלל ספק שהתשובה תהיה היובית: גם פה יש לממש רעיוננו. ביכלתנו.

אך מה הם פני המציאות בתנועתנו? מעט, מעט הוא מספר חברי התנועה שהולכים בדרך תורה ועבודה כבר בגלות. אמנם כולם מדברים על האידיאולוגיה הנעלה של „תורה ועבודה", מרבים בשבחה, אבל הכל בפה. בחייהם היומיומיים מתנהגים רוב חברי התנועה בנגוד גמור לרעיון תורה ועבודה. מעשיהם אינם מתאימים אל עקרי הרעיון הנשגב שהם דוגלים בו מפני שהם משפעים ביותר מן הסביבה הזרה שחיים בה. ככה עלוב היא המצב בתנועתנו „נאה דורשים ולא נאה מקימים". ולמצב זה מוכרח לבוא קץ ושנוי גמור.

תפקיד זה קבלה עליה הסתדרות „השומר הדתי" שהפצה להכניס התעוררות ורעננות לתוך תנועתנו. אומרים אנו שכדי להיות נאמן לרעיוננו תורה ועבודה — לא די לשמוע פעם בשבוע איזו הרצאה על דבר שאיפתנו וע"ד היהדות, אלא צריכים לקבל חנוך הסתדרותי מתמיד, ולכן הכרזנו שהסתדרותנו היא חנוכית. מיום שהנער עומד על דעתו ומתחיל להשב ברצינות על תפקידו הוא, משנה השתים — שלש עשרה עלינו להכניסו תחת כנפי חנוכנו ולהראות לו את הדרך הישרה. החנוך שלנו מוצא את בטויו לא רק בלמוד גרידא אלא בעיקר ע"י פעולות ומעשים בבחינת „לשמור ולעשות". כל מעשינו גם בהיינו ההסתדרותיים וגם מחוץ להסתדרות מוכרחים להיות ביזה רעיוננו. לפני עיניו של כל ראש קבוצה מוכרחת לעמוד אותה התמונה של טפוס היהודי השלם שאליו אנו שואפים, יהודי הגאה בתורתו ומסור בכל לבו לעמו, השואף לטוב והסר מרע, ולפי אותה התמונה צריך הוא לחנך את חניכיו. מוכרחים להשריש בלבו של החניך שלא להיות „שומר דתי" רק בגבול ההסתדרות, אלא מוכרחים גם

לשמור על העקרים שלנו בהחיים היומיומיים. „בשבתו בביתו, בלכתו בדרך, בשכבו ובקומו".

כבר פה בגולה מתרגל האח בתוך הסתדרותנו לסדר את מעשיו ברוח תורה ועבודה וביתר שכוה צריך להכיר אותו הקהל העברי. אך כדי לבוא לאותה המדרגה שנהיה למופת לכולם, צריך לעבוד, לעבוד הרבה להנך ולהתחנך, ללמוד וללמד. אמנם תמיד עלינו לזכר שמטרתנו העקרית היא עליה לארץ מפני שרק שם אפשרית הגשמת רעיוננו בשלמות, אך בעונה אחת אסור לשכוח שגם פה בגלות עד אשר אנו עולים ארצה מצווים אנו לקים ולשמור על הרעיון „תורה ועבודה".

השומר הדתי והמזרחי.

תכן ההרצאה שנשא האח אליעזר אינגר על ועידת מזרחי
שהתקימה בקרקוב בכסלו תרצב

.. בכדי לדבר לפני כנס־חברים אהובים על אדות יסודות תנועת „השוה״ד" ועמדתה נגד „המזרחי" עלי בראשונה להרצות לפניכם ע״א הגורמים והסבות ליסוד תנועה זו. לא גורמים חצוניים וסבות צדדיות הולידו וסובבו את התגועה הזו. לא ממקור מחשבה זרה נחצבה נשמת התנועה, ולא גם משום תקוי לאחדים היה ביסודה, כי אלמלי היה ככה, לא היה לה כל יסוד, וזכות הקיום, ובודאי לא היתה מכה שרשים בחברת הנער הדתי־לאומי במדה כה מרובה ובזמן כה קצר, הלא הרעיון ליסד תנועת נוער כנובית על יסודות הדת והלאומיות רכש לו הבה יתרה ואהבה בהרבה ארצות, עורר הוא את חלק הנער הדתי, הער ובעת בשעה שהיא עדין בהתוליה הראשונים כבר יצרה לה מגשימים בכמה ארצות, כמו בא״י אויסטריה, אמריקה, רומניה, פולניה הולנדיה. ואם תלך תנועתנו הלך והתפתח בטמפו כה מהר כמו שהתפתחה עד הנה אז לא יהיה מקום שבו נמצא לב פועם עוד ליהדות, ולרעיון הגאולה הלאומית, שלא תקים סניף לתנועתנו.

הרעיון ליצירת הסתדרות הנוכית אשר יסוד יסודותיה יהיה הרעיון „תורה ועבודה" ולד ממקור הפושים והעמקות בסבת הירידה, העמידה, של תנועת המזרחי. מדוע המזרחי בארץ ובגולה לא יצר צורה, ודמות מיוחדת להבריו, כמו שכל רעיון חי. לתת למגשימיו הדוגלים תחת דגלו. הלא הכר לרעיון צריכים להכיר בפרצופו הפיזיונומית וברוחו הפנימית, כי כל רעיון מאציל על נושאיו ומגשימיו אבל לדאבוננו עדין לא האציל המזרחי להבריו את הצורה הספציפית שלו: אי אפשר להכיר ברחוק ד׳ אמות כי „מזרחי אנכי" ואלה הם סמני ירידה רוחנית לתנועה. מראים הם על או מלוי הפקידיה, התעכבנו על סבת חסר ההכרה העצמית לחברי המזרחי, הלא מתבטלים הם ונעשים לאספקופה הנדרסת מחבריהם הציונים, ואחרי העמקה רבה באנו לידי הכרה שבגלל החסר בחברים מזהיים שיהיו באמת חניכי תנועת המזרחי מינקותם היה כל זאת, עדין לא היו לתנועת המזרחי חברים כאלה שמימי ילדותם יקלטו לתוכם את מהות המזרחי ורעיוננו, ולכן לא האצלו הם ממנו וגם לא נתן להם צורה ספציפית אין הכרה עצמית למזרחי רק הכנעה, יען שאינו שואב את כחותיו ממעין אי נכזב מהדור הצעיר המלא רעננות ולהלוהית החיים, ויודע להאריך את כחותיו והיודע להגן על זכויותיו, הייתי אומר, שהסרה למזרחי הרזרבא בכחות השופעים ע. מרץ ואמונה

בכהות עצמו, ואת כל אלה המדות מוצאים אצל הנער, יודע הוא להגן על כבודו ממאס הוא בהכנעה פנימית, והעקר מעריך הוא את ערך עצמו ואת ערך מנהיגיו בשעה שהמנהיגים מרגישים את עצמם מדוכאים שפלים בא הנער ונותן לו את העז והבטחה לעבר על כל המכשלים ואבני הנגף.

גורם השוב לארגן את הנער בגיל הרך הוא, הרשת הפרושה לנשמת הנער התמים ע"י הסתדריות נער אחרות המרעילות את נשמתו ורוחו, וגם האטמוספרה ברחוב היהודי. והן הזקו בנו את הרעיון לארגן את הצעיר בכדי למגע מתנוקות שיושבו בין העכו"ם. תנועת צעי"מ לא השביעה את רצוננו. יען שלא התענינה הרבה בנער בגילו הרך, ולא הכניסה שום שטה חנוכית המתאימה לגיל.

הסיסמא „תו"ע" משמשת לנו בתור קרן היצירה, האומרים אנו לשרש מלבות הנער העברי את העם־הארציות שהכתה שרשים עמוקים בחברת הנער. יפה העיר לי אורחנו הנכבד הרב פישמן, שהסכנה הכי גדולה הנשקפת לנו כעת היא העם־ארצות, ההיסטוריה העברית יודעה לספר על תקופת ההתיונית, תקופת השמד, השכלה התבוללות. אבל בכל תקופה ועיר שם ועיר פה נשאר אוד מוצל מאש. אור התורה שהתלקח כלפיד אש והאיר את הדרך במהשכי הרוח והמהשבה, וכעת עדים אנחנו לבורות שאוכלה את מיטב כחותנו, את הנער המלה עם־הארץ אינה מלבינה כבר את פני שומעיה, החזיון הזה מעציב, ובכדי לעצר בעד הנחשול הזה לא יועילו לנו בתי ספר „יבנה" „תחכמוני" לבד, הבוגר הפועל, השוליא לא יבקרם כבר, ובשבילם יש לפתח את שערי התורה באפן אחר, דהיינו ע"י שעורי ערב בהסתדרות, וע"י שעורי שבת, את הרצון והחשק לתורה, מעוררות בו השיחות המתבלות ע"פ רב בתורה ורוח היהדות נודף מהן. והשוה"ד ע"י אופני החנוך שלו וע"י הקנית השקפת עולם דתית מתקן בזה הרבה.

השוה"ד שואף לחנך חיל מלואים לפומ"ז בא"י, בנין הא"י זה התמצית שלנו ואשר לשמו מוכן הנער להקריב א"ע. אין היאוש המר תוקף אותו בשעה שיש מכשלים מאיזו ממשלה שהוא, יען שהנער הדתי אינו מבסס את זכויותיו לא"י על איזה חסד לאומים זכויותיו לא"י מתבססות על יסודות ואשיות מוצקים על יסודות האומה בנצחיה ועל הבטחון העז בעתיד האומה וגואלה.

בחיי הגלות, בחיי השפלות ושעבוד הפנימי רואה הנער א"ע כתור חלק הכי פעול בחברה העתידה שתתבסס על יסודות הצדק וישר הסוציאלי שמקורם בתורת משה ומוסר היהדות.

אחד מאמצעי החנוך לשוה"ד היא הצופיות, בצופית הוא מוצא את העליזות את הרעננות ורעננות לכל דבר, והעקר שהסר לנו דהיינו המשמעת, חברי המזרחי מצוים ללמד פרק משמעת שבה הסרה להם והסרונה נכר על כל צעד.

דרישותינו לגבי המזרחי

א) יותר דהתענינות בנער בא"י ובגולה, עוד לא מצאנו אותה במדה נכרת לא השתדל המרכז העולמי ליסד לו אבנגרד, לא חנך לו דור צעיר. החזיון מעציב ומכאיב, בבואו הבנים להוריהם בדרישה „תנו לנו חנוך"! מדוע לא חנכתם אותנו! כואב זה לאומרו ולשומעו אבל ככה המציאות ואין להתעלם ממנה.

ב) חנוך הבנות לא חנך המזרחי את הבנות את הענף הזה הזנית במאה אחוז לא השתדל לחנך לו את האם העתידה לדור הבא

ג) דרישים הבנה מרובה מצד המרכז כלפי הפוהמ״ז בארץ. אחרים מקברניטי המרכז רוצים לנמק את עמדתם השלילית לפוהמ״ז מפאת הסוציאליות כביכול שבו אבל העבודה! מה נשאר למזרחי יותר מן השארית הזאת? ילד שעשועיו הפועל המזרחי!

ד) חטא גדול חטא המזרחי בזה שלא יבדיל הוצאת ספרים ולהרבות בהוצאותיה איך אפשר לעזה לבתפתחות התנוע ובושה הרעיונו בשעה שאין בית יוצר לרוחה.

ה) הנער דורש הגובה הריפה מצד המרכז לגבי ההסתדרות הציונית, כי עד הנה לא מצא אותה אצל מנהגיו הקשישים, לפעמים התבטלות פנימית כלפי התנהגות הברי מחלקה להתישבות, הנער בדמו התוסס ובוהו הסוערת אינו יכל לעבר לסדר היום על דברים כאלה ולא ישקט מלדרש שללי זכיות ברחוב הציוני והמזרחי בכלל..

דברי ידיד (מכתב)

חברים יקרים, חברי „השומר הדתי״

שלום וברכה!

ישמח אני בשמעי כי שוב אתם מתכנסים לשם רעיוננו הנשגב, צבי תפארת תנועתנו. רעיון „תורה ועבודה״, רעיון הגאולה האמתית. סימן הוא שאתם מתקדמים ועושים חיל ושואפים ללכת קדימה. יהי ד׳ עמכם!

כשאדם נער היא אומר דברי שיר. ואתם צעירים ומסוגלים לשיר ולהתלהב ולהפח רוח חיים בעצמות היבשות של התנועה. גם אנו הגדולים והזקנים מכם. תאבי עבודה ושירי הגנו אלא שהרינו קצרי יד מעקת הגולה ותלאותיה שמכבידה עלינו את אכפה. ובכן צריכים אנו לעזרתכם. וממנו ומכם תפתיים שמעתתא ותורת „המזרחי״ בכל היקפה.

הרי אתם פאר המזרחי ופאר התנועה הציונית כלה, כי נתקיימו בנו דברי הז״ל (ביחוד בנוגע „לשומרי״) על ועבר בים צרה. כי כשיצאו ישראל ממצרים ויעברו בתוך הים ומצד אחד טבעו נוגשי ישראל ובני ישראל ניצולו, יצא עליהם קטרוג מצד שרו של ים. וששאל מה נשתנו אלו מאלו? הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. גם בנוגע „לשומר הכללי״ יאמר כך. אמנם גדולים מעשי „השומרי״ בהרבה בחינות במסירות נפשו. בהתמכרותו ובמעורב רוחו לא״י וצרכיה. אבל מה מזה, והוא מוליך אתו עבודה זרה, נוטר הוא כרמי זרים ואת כרמנו אינו נוטר, מתלהב הוא לכל הקדשים שבעולם ואף לגילוליו מעשי ידי אצבעותיו ועשתונותיו הזעירות והפעוטות, רק לא לקדשינו אנו. אלו הולין הם בעיניו ותורתנו תורת חולין, שמשליכים אותה אחרי גו (או לאיתה בושה!) והן יודעים אתם כי לא לשם זה אנו הולכים ארצה ע״ש התורה והנביאים. משאת נפשו של ר׳ יהודה הלוי בכדי לעבוד עבודה זרה ולפתח את „הגויות״ ווזהמת אירופה הנרקבת שמהניקה את נשמתנו נשמת ישראל סבא ועם עתיק יומין שהיה לנס עמים.

בנדון זה נבדלתם אתם, חביבי. מקהל עובדי האליל — הללו שמכניסים צלם בהיכל ד׳, ומטמאים את ארצנו בפסילי מוסקבה. זכרו את ההבדלים הללו ושוו אותם

תמיד לנגד עיניכם בבחינת „שויתי ד׳ לנגדי תמיד” וכ״ו מה שעליכם להיות: ואם תשארו נאמנים בבריתכם זו — ברית המזרחי וגדולי רוחו: קלישר, מוהליבר, ריינס ועבין וכו תעמדו על הגובה הראוי ותצליחו במשלחתכם הגדולה של השבת לב אבות אל בנים ולב בנים אל אבותם כדבר ד׳ על ידי נביאו, והחזרת בנים לגבולם.

זכר ימי הפלאים וההירות שאנו חוגגים בימים הללו יעמוד לפני עיניכם ויהי נועם ד׳ עליכם לעזור לנאולת עם התורה ברוח התורה.

בברכת חברים נאמנה
א. כהנא (אבר״ד)

ההנהגה הראשית מביעה בזה את שביעות רצונה מעבודת הסניף בלודז, וביחוד מהעברת המפעל „קרן השומר הדתי בע״ים.
המשיכו את עבודתכם לטובת התנועה ולטובת בנין הארץ.

הסתדרות „השומר הדתי” בפולניה
ההנהגה הראשית
בקרקוב.

ב״ה. קרקוב, כ״ד אדר ב׳ תרצ״ב.
חוזר מספר י״ה. צב.
ענין: הכנוס!

אל כל סניפי „השומר הדתי” בפולניה.

אחים־יות, חזק!

החורף עובר והולך הקיץ ממשמש ובא. אנו עומדים על סף של תקופה חדשה תקופה של עבודה צופית מעשית. סגורים עד כה ישבו המנהלים עם הקבוצות ונהלו את עבודתם הצופית בטאוריה. הקיץ בא ומכריז לחפש, לעבודה בחיק טבע, בשדה התקופה הזאת דורשת מכל אחד יותר התאמצות.

עד היום מעט הקדשנו לשאלת החנוך הצופי-המעשי. עתה אנו רוצים להגביר את העבודה הצופית. וכענין מבוא לעבודתנו זו בקיץ החלטנו לארגן בחול המועד פסח בסביבת קרקוב כ נ ו ס של אחים ואחיות של „השומר הדתי.

ערך הכנוס בעד תנועתנו הוא מרובה מאד בכל המובנים. עליו להחיות את לבות אחינו-תנו, להכניס בהם רוח רעננות, עדנות וצעירות. הכנוס הזה ישמש להפגנה גדולה לתנועתנו בתור תנועה שומרית צופית. אנו משתדלים לגון את הכנוס הזה. ע״י טיולים, שיחות, משחקים צופיים וכו. גולת הכותרת לכנוסנו זה תשמש האקדמיה ההגינית מיבל העשור להפועל המזרחי בארץ ישראל.

כל שומר ושומרת, בעל הכרה שומרית עמוקה הגונה ורעיונית, לא ירהיב עוז בנפשו לפרוק ממנו את העול של ההשתתפות בכנוס זה. שום ראש סניף, אחי ההנהגות המקומיות, ראשי הקבוצות, האחים והאחיות לא ירשו להם באלה הימים האחרונים ובשעה רצינית בתנועה להשאר בבית.

הכנוס הזה מחיב את כל האחים ואחיות בלי הבדל שכבה וגיל, וגם את כל חברי ת״ע, חלוצי מזרחי, בנות המזרחי, ברוריה וכו׳.

האחים השומרים מוכרחים להופיע בתלבשת שומרית (גם השומרות) וכבר היום להתחיל בכל ההכנות הדרושות בנסיעה.

התלבשת:

על הראש מגבעת צופים (היות ומגבעת צופים עולה להרבה כסף, לכן צריכים האחים להביא בערעטים).

כתנת בד מצבע ירק. כיסים גדולים על החזה. מעל הכיס מצד ימין שמים את הו׳טין. (גם האחיות לובשות כזו).

מכנסים רחבים, קצרים עד הברכים מצבע הרימון (גראנאט).

נעלים משורכות והזקות.

חגורת־עור חזקה, רחבה עם קרסי מתכת.

עניבה — הצבע לפי השכבות.

התהלוצת:

ילקוט, תרמיל מושפל על הכתף, סכין, משרוקת.

תכנית הכנוס של השומר הדתי.

יום א׳ דשבוע, ב׳ דהוהמ״פ (24 4. 1932) בשעה 11 לפנה״צ מתחיל הכנוס.

א) פתיחה ראש ההנהגה הראשית האח אליעזר אונגר

ב) הרצאה על ההנוך של „השומר הדתי״ — האח אונגר

ג) שירה וזמרה, רקודים ארוחת הצהרים משותפת.

בשעה 3 ד) טיול להוץ לעיר

(בשעה 6 אחה״צ תתקים ישיבת המועצה הראשית בלשכת ההנהגה הראשית)

בשעת הטיול ינהלו שתי שיחות האחים שיינמן ופוססק.

אחר השיחות יתקימו משחקים צופים אשר ינהל האח יוסף הורוביץ.

תפלת מנחה ומעריב בבית המדרש „מזרחי״.

אחרי התפלה שתי שיחות: ר׳ עקיבא - האח שיינמן ר׳ יהודה הלוי - הח׳ קיווץ.

(בערב תתקים אקדמיה חגיגית ואחי-ות השומר הדתי ישתתפו בה)

אחרי האקדמיה תערך קבלת פנים להמשתתפים בכנוס ע״י ההסתדרות צעירי והלוץ מזרחי בקרקוב באולם ההסתדרות שלהם.

בזה יגמר היום הראשון של הכנוס.

יום ב׳ דחול המועד יום שני של הכנוס.
כשעה ששית בבקר — תפלה בביהכ״נ ר׳ איזיק בר יעקעלס
ארוחת הבקר באולם השומר הדתי
טיול (ליום שלם). במשך הערכת הטיול ינהלו האח׳ים שיחות אהדות
החיים בסניף — המזכיר הראשי של ההנהגה הראשית האה ישראל בסטר
התפתחות תנועת תורה ועבודה — האה שלום טרללר
המושבות וערכן — האה יהודה ארי בוימינגר
ההנהגה המקומית מארגנת ארוחת הצהרים ליום זה בשביל המשתתפים בכנוס
במשך היום יתנהלו משחקים צופיים וגם התחרות צופית.
אחה צ תתקים הלוקת הציונים.
נעילה — האה אליעזר אונגר.

על כל סני׳ וסניף מוטלת החובה להפיץ את העתון במדה היותר מרובה ולשלוח את הכסף תיכף אחרי קבלת העתון ע״י הפ. ק. א. מספר **401.161**.

התחרות ותטרוכה.

ההנהגה הראשית מכריזה התחרות (קאנקורס) על צורת דגל התנועה׳

צורת הדגל:

א) הגודל — רבוע (1 מטר על 1 מטר).
ב) המצע — לבן
ג) הצבע — תכלת־לבן
ד) הציור — סמל התנועה (הז׳טון)
ה) הכתבת — מצד אחד: תורה ועבודה — חזק ואמץ
מצד השני: השומר הדתי בקרקוב. התאריך (ניסן התרצ״ב).
ו) מטה הדגל — אורך של 2 מטרים ובראשו הבצלת צופית על מצע ,מגן־דוד.
מנחשת.

הפרסים:

הראשון — השתתפות במושבת קיץ או מנהלים חנם, אין כסף
השני — „ „ „ „ במשך שני שבעות חנם אין כסף

הפיצו את העתון!

השלישי — הוצאת „תורה ועבודה"
הרביעי — התימה על הנתיבה לרבע שנה הנס.
חוץ מהפרסים האלה יקבלו המחברים תעודה בכתב כעין תמונה
התרשומים צריכים להיות עשויים בנקיון ובדיוקנות גדולה. בההסחרות יכולים לקחת אך ורק אחים־יות השיכים כבר לכל הפחות שנה אחת ל„שומר הדתי" ואשר ההצהרה שלהם נמצאת בידי ההנהגה הראשית את התרשומות יש לשלח עד יום הכנים ועד בכלל.

בבת־אחת עם הנינת ההקדשה של דגל התנועה שהתקיים ביום ל״ג לעומר תערך תעיוכת „השומר הדתי" בפולניה התערוכה תתקים במשך שבוע ימים. בתערוכה יקחו הכל כל סניפי „השומר הדתי" בפולניה ובשאר הארצות בשלחם לנו מוצגים מכל מיני מקצועות העבודה. לתכנית התערוכה נכנסים מוצגים מעץ, טיט, ברזל קרטבלה, עור וכו' וכו'. יכולים לעשות קופסות שונות, קופסה למ־קחת, מכשירי משחק, כ־יכת ספ־ים, תיבת דאר, תיבה לספ ים, נרתיקים לתעודות ולמפות. דגלים למוביליזציה. תרשימים למשחקים צופ־ים. תמונות שונות (מחיי המושבה), לוחות למודעות (מעשה פתוח). קונסטרוקציות שונות בשטח. ספ ת, אהלים, כתבתות לאולם. תכנית קטנה של מושבת קייץ מעץ, טיט, וכו' וכו'

על כל הפין צריכה להיות בדוקה פתקה (הגודל 3 צענט. על 2 צענט) ועליה כתוב שם העושה (או שם הקבוצה), כמה שעות עשה את ההפין וכמה כסף הוציא עליו (בסדר זה).

שלשלת התרומות

לטובת קרן העתון „הד השומר הדתי".

האח פנחס שיינמן נודב 5 זה' וקורא את יוסף הורוויץ, מאהלר, חנה יפה, ברוך הירשברג (חז'נוב).
האח שלום טרלר נודב 5 זה' וקורא את י. מ. הורן, צבי וולקן, פנחס שלינגר אברהם מרגלר, קבוצת „פרחים" יהושע ומפן (נרבולין) אייזיק פלור (באכניא)
האח צבי שטייף נודב 5 זה' וקורא את ברוך לויבר (יבורזנו), דוד בראוו (באכניא), מאיר בוססק.
האח ישראל בסטר נודב 5 זה' וקורא את דר. אליהו מרקוס, זאב בוימינגר, צבי סטמפל.
האחים י. א., צ. ב., י. ש., ד. ג. נודבים 15 זה' וקוראים את משה להרר, דוד דוידזון, יוסף אורגלר, ישראל שרייבטאפל, זעליג גצלר, טוביה ווייסמן (טרנוב) צבי זילבר (רוזבדוב).
האח משה מורה נודב 10 זהו' וקורא את האח מרקוביץ.

הערה: את הכסף יש לשלח ע"י הפ. ק. א. מספר 401.161 ולסמן על הצ'יק את המלים „קרן העתון".

תשובות המערכת:

מ. פ. נובי טרג: ספורך לא נתקבל. שלח יצירות אחרות.
ש—ל: מאמרך אינו מקיף את כל הפרובלימה.
י. א. ב.: מאמרך ישמר בתיק.
ישראל מ. ה.: תאורך יפה אבל אינו מתאים לעתוננו.
י. אורי: מאמרך אינו מובן.

המערכת.